

Inför konkretisering av verksamhetsplanen 03/04

Inför konkretiseringsmötet den 21-24 augusti 2003 har presidiet funderat en hel del på hur vi ska gå till väga i arbetet med att konkretisera verksamhetsplanen. En del av arbetet har bestått av att titta på hur tidigare styrelser har tagit sig an uppgiften. En annan del har varit att diskutera hur mycket vi ska servera er och hur mycket vi tillsammans ska producera under mötet. Först en redogörelse för utvecklingen av verksamhetsplanens upplägg från styrelsens proposition till fullmäktige våren 2000 fram till idag. Syftet är att skapa en gemensam grund att stå på samt visa att upplägget av verksamhetsplanen förändrats och därmed också konkretiseringsarbetet. Syftet är även att inspirera till tankar kring formen för verksamhetsplanen. Vad gäller möjligheterna till jämförelse med hur tidigare styrelser konkretiserat sina verksamhetsplaner kommer ni att upptäcka att det inte finns så många som haft samma förutsättningar som vi har.

Hur har verksamhetsplanerna sett ut de senaste åren?

Verksamhetsåren 99/00 och 00/01

Styrelsen 99/00 lämnade i sitt förslag till verksamhetsplan 00/01 en plan som byggde på huvudkapiteln: SFS övergripande verksamhetsmål för perioden 2000-2003, SFS som informationsresurs, SFS som studenternas företrädare, SFS som mötesplats och SFS arbete i övrigt. Varje huvudkapitel var indelat i två tidsperspektiv: kortare sikt och medellång sikt vilket syftade till att ge långsiktighet, planeringsförutsättningar och möjlighet till målrelaterad styrning. Arbetet prioriterades av teman, vilka fastställdes och utformades enligt principen att tjäna som målstyrning med hjälp av delprojekt på konkretiseringsmötet.

När styrelsen 00/01 skulle konkretisera denna verksamhetsplan (eller ja, den som fullmäktige sedan antog) fick de av presidiet ett helt nytt förslag till upplägg. Det var första året som styrelsen tog del av en omvärldsanalys inför konkretiseringen av verksamhetsplanen, vilken de såg som ett hjälpmedel inför prioriteringarna. De två föregående åren hade styrelsen arbetat i temaform vilket skapat problem då man under konkretiseringen aldrig kunnat enas om en definition av ett tema. Istället föreslogs att SFS styrelse 00/01 skulle kunna välja att arbeta tematiskt genom att arbeta med olika frågor på olika sätt. Dessa olika sätt skulle kunna vara: agerande, reagerande, uppföljande/implementerande och intern verksamhet/organisationsutvecklande. Presidiet hade också ett förslag om att styrelsen skulle införa en transparent kontaktyta mellan de olika arbetssätten och frågorna som löper genom alla områden.

Så här presenterade presidiet 00/01 agera, reagera, implementera och intern verksamhet/organisation:

- Agerande frågor skall vara politiskt aktuella frågor där SFS kan gå in och sätta dagordningen genom att formulera problem och lösningar före andra aktörer. Agerande frå-

gor skulle kunna liknas vid de gamla temaområdena och kan sägas vara SFS spetsområden under året

- Reagerande frågor är frågor som kommer att komma upp på agendan oavsett SFS. Exempel är propositioner av olika slag som rör utbildningsområdet och budgetproppen. Oftast är det frågor av den här sorten utannonserade i förväg vilket underlättar planeringen.
- Uppföljande och implementerande frågor är sådana frågor som vi drivit länge och som vi kanske alltid driver
- Organisationsutvecklande frågor. Intern verksamhet har ofta stått i skymundan för den externa verksamheten och därför är det bra att ge den en självklar plats i arbetet kallad organisationsutveckling.

I den konkretiserade verksamhetsplanen 00/01 ser vi att styrelsen valde att dela upp arbetet i två plan. På planet påverkande mot externa organisationer lades rubrikerna: agera, reagera, implementera och åsiktsbilda. Rubrikerna organisationsutvecklande och informerande lades på planet stödande och informerande. Man skrev att rubrikerna bygger på cyklerna i den politiska policyprocessen. Den övergripande tanken var att finna gemensamma nämnare för de mål som ställts upp. Arbetet med en indelning av frågorna styrdes av en politisk bedömning av varje enskild frågas position i policyprocessen. Man trodde att det skulle ge en helhetssyn på verksamheten och att det skulle gå lättare att följa upp den generella och specifika utvecklingen på varje område. Styrelsen valde även att anlägga två generella och övergripande förhållningssätt (jämförhets- och internationellt perspektiv) som skulle genomsyra alla arbetsområden och vara perspektiv på andra centrala frågor. Agera, reagera, implementera etc. beskrivs också något annorlunda av styrelsen än i presidiets förslag.

Agera beskrevs som frågor som SFS väckt och där SFS är eller har ambitionen att vara ledande i debatten. SFS har här stor möjlighet att sätta agendan för och påverka hur framtida beslut kommer se ut. Sett utifrån den politiska policyprocessen är det frågor där SFS skall vara visionära och målinriktade snarare än metodinriktade. Här kan man med fördel arbeta tematiskt. *Reagera* beskrevs som frågor där saker är i begrepp att beslutas om av externt organ och där möjligheten att påverka är ringa. En process har satts igång och SFS arbetar inte samlat utan svarar på olika delförslag. *Implementera* var frågor som SFS vunnit gehör för som måste få konkret genomslag i hela utbildningsväsendet. Det kan också vara frågor som SFS inte varit drivande bakom men där man nu ser vikten av implementering. För att den politiska opinionsbildningen ska vinna gehör, vara demokratisk och kreativ är det viktigt att ständigt granska organisationen i sig och fundera på hur den kan utvecklas, de *organisationsutvecklande* frågorna. Styrelsen skrev att utbildningsvärlden är i ständig förändring vilket innebär att SFS ständigt behöver *åsiktsbilda* inom nya områden. Här finns frågor som SFS behöver diskutera från grunden, både styrelsen och medlemskåren. Målet är att nå så långt i sin åsiktsbildning att det ska vara möjligt att ta beslut om åsikt i frågan vid kommande fullmäktige. Under *informerande* hamnade informationsfrågor som beskrevs som en stor del av SFS arbete då återkoppling till kårer är viktig för demokratin och implementeringen, samt för att SFS kansli utöver opinionsbildningen arbetar som en kunskapsbank för kårerna.

Dessutom lades kapitlen: keera, tidsplan och återrapportering till sist i verksamhetsplanen. Under kreera finns punkter som att skapa ett samlat åsiktsprogram, presentera ett mandatfördelningsprogram där varje medlemskår garanteras minst ett mandat vilket sedan skulle ligga till grund för SFS strategidiskussion. SFS 80-årsjubileum, SFS senat och att öka medvetenheten om medlemskårens olika förutsättningar. Tidsplanen är en kort översikt över viktiga håll-

punkter under året och återrapportering handlar om att verksamhetsplanen ska stämmas av vid varje styrelsemöte.

Verksamhetsåren 01/02 och 02/03

Fullmäktige antog våren 2001 en verksamhetsplan där man för första gången har med en inledande text som beskriver den politiska policyprocessen samt en bild av Premfors policyprocess. Därefter ligger sakfrågor tagna ur åsiktsprogrammet, indelade utifrån de olika stadierna i policyprocessen. Varje fråga inleds med en kort analys som det var tänkt att styrelsen skulle komplettera med ett varförresonemang som talar om varför frågan bör drivas. Verksamhetsplanen innehöll även ett kapitel om organisation, definieras inte närmare.

Fullmäktige 2001 presenterade agera, reagera och implementera som följer:

- Agera, två kategorier av frågor. För det första frågor som betraktas som ”frågor som inte är på gång”, det vill säga, de finns inte alls med på den politiska agendan idag eller en i dess yttersta periferi. För det andra är det frågor som är på väg upp, eller redan är uppe på den politiska agendan.
- Reagera, frågor där det finns en problembild, mer eller mindre tydlig och där den politiska viljan tydligt föreligger för att prestera lösningar. Placeringen i policyprocessen är relativt långt framskriden.
- Implementera, frågor som ligger i slutet på policyprocessen är också intressanta. Det är viktigt att följa upp implementeringen av dessa frågor för att återkoppla, inte minst för att se om det finns behov av att åter lyfta området.

I den konkretiserade verksamhetsplanen för 01/02 är sakfrågornas varförresonemang punkter med upplägget *SFS skall under året*. Agera, reagera och implementera förklaras inte i den konkretiserade verksamhetsplanen men styrelsen har arbetat med analystexten. I den konkretiserade verksamhetsplanen återfinns också ett kapitel som kallas kampanjfrågor som inte närmare beskrivs (olikheter berikar, komplettera arbetslinjen med kompetenslinjen och studentinflytande och kvalitetsutveckling). Kampanjfrågorna var uppbyggda kring mål och agerande. Det vill säga vad som ska uppnås och hur det skulle uppnås. Här var den konkretiserade nivån varierande. Exempelvis hög i punkterna: att minst tre debattartiklar skulle publiceras i nationell dag- och fackpress och att SFS skulle synas/höras minst två gånger i nationell TV/radio angående mångfald i högskolan. Lägre i punkter som presentera lösningar på problem vi belyser och fungera som stöd för kårer och lärosäten som vill anordna diskussionsdagar lokalt angående studentinflytande och kvalitetsutveckling.

Fullmäktige antog våren 2002 en verksamhetsplan för 02/03 där den beskrivande texten av den politiska policyprocessen i princip är densamma som året innan. Nytt är vad som kallas kompetensområden och ligger innan agera, reagera och implementera. Kompetensområdena skulle vara perspektiv som genomsyrar allt som SFS arbetar med och ger en översikt över de områden inom vilka det är viktigt att SFS har kompetens. Sakfrågorna de faktiska frågor som SFS arbetar med är indelade efter policyprocessen och har redan nu tillhörande ska-satser. Organisationsfrågor beskrivs som frågor som rör SFS interna verksamhet och organisation. Sist kommer vad som kallas profilfrågor för första gången vilka inbegriper flera perspektiv och sakfrågor. Genom profilfrågornas bredd och djup ska SFS sätta speciellt fokus på dessa områden. De är också breda i sitt metodval och involverar hela SFS som organisation för att

få genomslag både nationellt, regionalt och lokalt. Fullmäktige har även definierat hur stor kapacitet SFS har, en presidial hinner arbeta med fyra sakfrågor och en halv profilfråga.

Nu finns med andra ord redan i den verksamhetsplan som fullmäktige beslutat om konkreta ”ska-satser” samt ett års erfarenhet av att arbeta med analystexten vilket borde ha underlättat konkretiseringen.

Verksamhetsåret 03/04

Den verksamhetsplan som fullmäktige antog våren 2003 är indelad i fyra delar: perspektivområden, sakfrågor, organisation och profilfrågor. Utöver dessa fyra delar finns ett inledande kapitel som talar om att SFS är en nationell sammanslutning av studentkårer vid Sveriges universitet och högskolor samt att SFS medlemmar omsluter merparten av Sveriges studenter. Kapitel två beskriver policyprocessen som endast fått mindre justeringar i jämförelse med tidigare år. Begreppet perspektivområden dyker upp för första gången och beskrivs som perspektiv som genomsyrar allt som SFS arbetar med såväl externt som internt. Sakfrågor beskrivs som de faktiska frågor som SFS arbetar med under året och är indelade efter den policyprocess som SFS arbetar efter, agera, reagera och implementera. Organisationsfrågor beskrivs som frågor som rör SFS interna verksamhet och organisation. Profilfrågor finns med för andra året och beskrivs som de två områden som SFS fokuserar extra mycket på. De inbegriper flera perspektiv- och sakfrågor och involverar hela SFS organisation för att få genomslag både nationellt, regionalt och lokalt. Nytt är att det påpekas att frågorna kan drivas som antingen kampanjfrågor eller lobbyfrågor vilka riktar sig till berörda myndigheter och inåt organisationen i utbildnings- och kommunikationssyfte. Profilfrågorna drivs aktivt hela året.

Så här presenteras agera, reagera och implementera i år:

- Agera symboliserar att en fråga inte befinner sig i policyprocessen men att det finns mer eller mindre goda möjligheter att kunna lyfta den. Det finns alltså utrymme för organisationen att föra fram problemet och därigenom agera för att försöka få genomslag
- Reagera innebär att frågan finns på dagordningen och är således en del av policyprocessen, men inte på något sätt färdigbehandlad. Här bör organisationen fokusera på att lyfta lösningar på problemet då det uppenbarligen redan finns en problemförståelse
- Implementera har inte fått en beskrivande text

Konkretisering av verksamhetsplanen 03/04

Börjar SFS hitta formen för en optimal verksamhetsplan och en tydlig förklaring av de olika delarna? Är förhållandet mellan agera, reagera, implementera och policyprocessen tydlig? Vad har allt detta för betydelse för konkretiseringen? Vilken konkretiseringsnivå är lämplig? Fundera på hur en konkretiserad verksamhetsplan som vi har mest användning av ser ut.

Min personliga åsikt är att tanken om att arbeta efter den politiska policyprocessen har tydliga fördelar i det att en annars svårfunnen röd tråd går att plocka upp. Men om det ska vara nå-

gon vits med denna tanke och om vi ska kunna dra nytta av dess fördelar borde vi ha med oss den som en utgångspunkt i konkretiseringen av verksamhetsplanen 03/04. Likaså har förklaringen av de olika delarna/kapitlen en baktanke som kan vara till hjälp i konkretiseringen.

Både fullmäktiges verksamhetsplan 02/03 och den konkretiserade versionen 02/03 kommer att finnas tillgängliga i sin helhet under vårt konkretiseringsmöte. Vill man göra jämförelser mellan dem innan mötet är det bara att höra av sig till mig.

Presidiet föreslår styrelsen besluta

att godkänna rapporten